

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

ELEWACJE ZEWNĘTRZNE KOŚCIOŁA PARAFI ŚWIETEGO WOJCIECHA BISKUPA MĘCZENNIKA W BUŁOWICACH

Opracował inż. Marian Rupnik

BIURO NADZORU BUDOWLANEGO
ul. Bolesława Krzywoustego 14F/6
47-232 KĘDZIERZYN-KOŹŁE
PROJEKTANT
inż. Marian RUPNIK
Upr. bud. 183 0142
§ 5 ust.2 § 6 ust.3 § 7 § 13 ust.1 pkt 1.2

Karchów czerwiec 2025 roku

Spis treści:

1 Identyfikacja obiektu	3
2 Przedmiot prac	3
3 Zagadnienia historyczne	3
4 Opis architektoniczny obiektu i technologia wykonania	5
5 Zagadnienia konserwatorskie	6
a. Stan zachowania	6
b. Stan zachowania na podstawie badań sondażowych	7
c. Wnioski i założenia konserwatorskie	7
d. Program prac konserwatorskich	9

1 Identyfikacja obiektu.

Kościół parafii rzymskokatolickiej pod wezwaniem Świętego Wojciech Biskupa i Męczennika znajduje się pod adresem 32-652 Bulowice ulica Bielska nr 69. Kościół zlokalizowany w centrum miejscowości jako budynek wolnostojący z frontem w kierunku ulicy Bielskiej. Na nieruchomości zlokalizowany jest też budynek parafialny. Obiekt wpisany do rejestru zabytków.

2 Przedmiot prac.

Planowane prace konserwatorskie obejmują bryłę zewnętrzną dzwonnicy i ściany zewnętrzne frontowe kościoła w następującym zakresie.

- wymiana tynków dzwonnicy powyżej połaci dachowej nawy głównej kościoła
- wymiana blacharek okien i gzymsu wieży dzwonnicy
- przebudowa pionów instalacji odgromowej wieży
- wykonanie izolacji wilgotnościowej poziomej na dwóch poziomach ściany szczytowej kościoła w technologii penetracji żywicznej.

3 Zagadnienia historyczne. – materiał zaczerpnięty z opracowania parafialnego.

Początki bulowickiej parafii – wg zapisków – sięgają XVI wieku. Pierwszą pewną informację o kościele w Bulowicach, który położony był na tzw. Starej Drodze (czyli dawnym historycznym gościńcu łączącym zachód z Krakowem), przynosi wizytacja kardynała Jerzego Radziwiłła z 1598r. Kolejne odnotowania na kartach historii parafii dokonują się w XVIII wieku, gdzie podczas wizytacji dokonanej przez Remigiusza Suszyckiego w latach 1708-1709 pojawia się pierwsza informacja opisująca wygląd kościoła: Wieś Bulowice posiada kościół, filię parafii w Kętach, drewniany pod wezwaniem św. Wojciecha biskupa i męczennika (...).

Są w nim trzy ołtarze nie konsekrowane, jest jednak ołtarz przenośny, na którym celebruje się Mszę św. Kościół ten i zakrystia są utrzymywane wewnątrz dobrze (...), w dzwonnicy są 2 dzwony, cmentarz jest ogrodzony. Wizytacja z 1748 roku biskupa Załuskiego dostarcza następnych informacji na temat wyglądu kościoła: Cały kościół jest drewniany, wzniesiony na planie krzyża z kaplicami, z wielkim sklepieniem. W środkowej części kościoła, wybudowany bardzo dawno w sposób dobry i na fundamentach. (...) Chór muzyczny ładnie wymalowany, organów brak. Konfesjonał jeden w dobrym stanie. Są trzy ołtarze: większy (główny) ozdobiony ładnymi obrazami. Miejsce to jest drewniane (...) i poświęcone. Ołtarz północny – skromny, z wizerunkiem NMP. Po przeciwnej stronie – ołtarz z wyobrażeniem św. Wojciecha. W głównym ołtarzu jest Kanon z Ewangelii i Psalterz, chrzcielniczy brak. Kościół nie posiada także tabernakulum. O konsekracji kościoła nic nie wiadomo.

Niewykluczone jest, że przyjęcie św. Wojciecha za patrona kościoła to przełom XVII i XVIII wieku, bo wtedy po raz pierwszy w dokumentach powizytacyjnych wspomniany został św. Wojciech jako patron kościoła w Bulowicach. Kult świętego Wojciecha na ziemi bulowickiej ściśle wiąże się z tradycją i legendą, według której wędrujący na Prusy święty, odpoczywał w Bulowicach. W miejscu tym wybudowano kapliczkę, a następnie kościół.

Po pierwszym rozbiórze Polski na ziemiach zajętych przez Austrię w 1772 r. znalazł się dekanat oświęcimski, jednak w sporządzonym w 1776 r. spisie parafii tego dekanatu nie znalazły się Bulowice. Sytuację kościoła i parafian w Bulowicach u zarania panowania monarchii austro – węgierskiej na tych terenach dobrze oddają zapisy Kroniki Parafii św. Wojciecha w Bulowicach, założone w 1883 roku przez księdza Walentego Kóska, który zwrócił uwagę m.in. na brak obecności księdza na miejscu (ksiądz z Kęt był oddelegowany do pełnienia posługi w Bulowicach).

W Wielki Tydzień przed Wielkanocą, dnia 10 kwietnia 1814 roku, doszczętnie spłonął stary, drewniany kościół. Mieszkańcy Bulowic – po otrzymaniu formalnego dekretu o budowie nowego kościoła – rozpoczęli prace 1 maja 1817 roku. Wydarzenia tego roku przyczyniły się do usamodzielnienia się Bulowic od kęckich proboszczów, tworząc kapelanię lokalną, przestając być filią Kęt. Konsekracja kościoła miała miejsce 15 września 1822 r., przez biskupa tyńskiego Tomasza Zieglera.

Ksiądz Walenty Kóska, duszpasterz w latach 1826 – 1844 podczas pobytu w Bulowicach przyczynił się dla miejscowości, dokonując m.in.: wprowadzenia stacji drogi krzyżowej do kościoła, malowania sufitu, postawienia muru wokół kościoła, wykonania 2 nowych konfesjonałów, postawienia krzyża na Górze Kwaśniakowej (gdzie spoczywają zmarli podczas epidemii cholery w latach 1805 – 1806), wykonania posadzki, postawienia nowego dachu na kościele itd. Fundamenty obecnej plebanii wznosił w 1845 r. ks. Tobiasz Jabłoński, który wybudował szkołę parafialną (obecnie przedszkole i urząd), położoną naprzeciw kościoła (1846r.). Za czasów ks. Bagiera (1848 – 1876) ewolucja bulowickiego kościoła trwała: na wieży został umieszczony zegar, zostały wymienione stacje drogi krzyżowej, przerobiono

wieżę na kopułę i obito blachą. W okresie posługi księdza Jaworskiego (1877 – 1907) dokonano wielu prac w kościele, m.in.: wymalowanie kościoła, przebudowa dwóch starych ołtarzy św. Walentego i św. Urbana, wykonano nowy dach, zaczęto kłaść nową posadzkę w kościele i przed wielkim ołtarzem, a także dokonano gruntownego remontu budynku plebańskiego. W 1890 r. za sprawą księdza Jaworskiego do Bulowic sprowadzono relikwie Krzyża świętego. Dnia 7 kwietnia 1904 roku poświęcił tzw. „Nowy Cmentarz”.

Po wojnie, za sprawą ks. Warmuza – zostały sprawione nowe dzwony: św. Józefa (1920r.; waga: 234 kg), św. Urbana (1924r.; waga: 112 kg) i św. Wojciecha (1925r.; waga: 400 kg). Wykonany został nowy chór, ławki, balaski i 2 konfesjonały. W 1934 r. na teren Bulowic sprowadzają się Bracia Albertyni. Na miejsce zmarłego ks. Warmuza (12 września 1937r.) administratorem Parafii św. Wojciecha został dotychczasowy wikariusz, ks. Jan Pitala (1937 – 1984), który kontynuował prace w kościele, pracował w szkole i organizował KSM (Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży). Druga wojna światowa nie wyrządziła wielkich szkód materialnych w parafii. Ciągłe trwające prace udoskonalały i upiększały wizerunek parafii (m.in.): przeprowadzono elektryfikację w kościele, plebanii, sprawiono napęd silnikowy do organów i dzwonów, zainstalowano piorunochron w kościele, zbudowano skarbiec w zakrystii i przedsionki przy bocznych drzwiach kościoła, wykonano Ogrójec, przeprowadzono tynkowanie murów i wieży, wymalowano kościół. W 1965 roku sprawiono tabernakulum i wyzłocono wielki ołtarz, a w roku 1967 oddano nowo zbudowaną salkę katechetyczną. 25 lutego 1986 roku umiera ks. Jan Pitala, następuje objęcie parafii przez księdza Józefa Pilcha. Ówczesny proboszcz rozbudował Kościół o dwie nawy, odnowił obrazy, Ołtarz Główny oraz boczne, wybrukował nowy chodnik wokół Kościoła i zainwestował w nowe schody prowadzące na chór.

4 Opis architektoniczny obiektu i technologia wykonania.

Bryła nawy głównej na rzucie prostokąta z dwoma bocznymi nawami zakończona wieżą dzwonnicy na rzucie kwadratu z narożnymi filarami ceramicznymi okrągłymi powstała po 1814 roku według ówczesnej technologii budowlanej z ceramiki pełnej klasa cegieł K100 na zaprawie wapiennej Rz 5. Grubość ścian konstrukcyjnych 45-38 cm w układzie wozówkowym z nadprożami odcinkowymi kolebkowymi wykonanymi na drewnianych krążynach. Brak widocznych śladów izolacji wilgotnościowej poziomej na poziomie terenu. Stropy ceramiczne odcinkowe wsparte na ścianach

konstrukcyjnych. Gzymsy ceramiczne pogrubione dla osadzenia drewnianych belek murłatowych więźby dachowej. Więźba dachowa nawy głównej dwuspadowa symetryczna , wieży czterospadowa zakończona kopułą hełmową z iglicą zwieńczona krzyżem. Pokrycie , obróbki blacharskie i odwodnienie wykonane z blach miedzianych – obecnie spatynowanych. Tynki zewnętrzne wapenno-cementowe gładkie malowane. Podstawa wieży dzwonnicy została obudowana płytami granitowymi w celu osłony przed zawilgoceniem.

5 Zagadnienia konserwatorskie.

A Stan techniczny .

Tynki ścian zewnętrznych wieży i ściany szczytowej nawy głównej są w bardzo złym stanie. Grubość tynków znacznie zróżnicowane od 1,5 cm do 4,5 cm, powłoka malarska wysoce nie dyfuzyjna nie pozwala na odprowadzenie wilgoci z ścian : całe połacie tynku odspajają się , tworząc kieszenie podtynkowe lub odpadają odsłaniając zmurszałe wapienno piaskowe warstwy spodnie lub bezpośrednio wątek ceglany z uszkodzonymi licówkami. Tynki są zawilgocone i objęte korozją biologiczną, szczególnie w partiach cokołu. Przyczyna zaistniałego stanu jest brak szczelności wsporników instalacji odgromowej oraz niedokładne wykonanie opierzenia blacharskiego parapetów i gzymsów. Blacharka nie została wprowadzona w tynk na tzw. „wydrę i mocowanie opierzenia” też nie zostały wykonane szczelnie (kaptury miedziowane) a system kołkowania przy dynamicznej pracy wiatru oraz różnicach temperatur zewnętrznych uszkodziła uszczelnienia.

B Stan zachowania na podstawie badań sondażowych.

W maju 2025 roku dokonano wizji lokalnej z poziomu terenu oraz miejscowych z podnośnika kosзовego w toku demontażu zwiotczających tynków, które zagrażały upadkiem z wysokości na ciągi piesze wokół kościoła.

W załączeniu dokumentacja fotograficzna detali architektonicznych i zakresu odsłoniętych elementów ściennych nie wykazujących naruszenia statyki i bezpieczeństwa budynku.

Badania konserwatorskie nie wykazały obecności historycznych warstwa malarskich, tym samym nie dały informacji na temat oryginalnej kolorystyki elewacji. Starsza wyprawa wapienno- piaskowa bez dodatków cementu jest bardzo osłabiona. Brak informacji o rodzaju i dyfuzyjności pozostałości powłok malarskich.

Brak widocznych powłok izolacyjnych ściany budynku na poziomie posadzki , wgląd z zewnętrzną część ścian zewnętrznych jest niemożliwy bez demontażu płyt graniowych elewacyjnych. Widoczne kapilarne podciąganie wilgoci w ścianach ceramicznych elewacji frontowej zwiększył się po zabudowie płyt elewacyjnych co utrudnia dyfuzyjne przenikanie pary wodnej i pogłębienie się degradacji biologicznej ścian ceramicznych przyziemia.

C Wnioski i założenia konserwatorskie.

Podstawowym założeniem jest powstrzymanie postępującego procesów destrukcyjnych i poprawa stanu zachowania murów oraz przywrócenie

zewnątrznej bryle wieży pełnych walorów estetycznych.

W związku z znacznym ubytkiem istniejących tynków planowana jest kompleksowa wymiana tynków wapiennych. Po odkuciu pozostałych fragmentów starych tynków wykonane zostaną zabiegi takie jak: oczyszczenie wątków ceglanych, odsolenie, dezynfekcja, wykonanie uzupełnień ubytków muru, nowych spoin i wapiennych wypraw tynkarskich. Konieczna jest także wymiana cementowo-wapiennych gzymsów , szczególnie w narożnikach górnych.

Obecna na elewacji podziały, artykulacja wyznaczona przez filary narożne jest do zachowania w obecnej formie i podziale kolorystycznym. Rozwiązania kolorystyczne i rodzaj farb dyspersyjnych pozwalających na swobodną dyfuzję pary oraz odporności na działanie czynników atmosferycznych krzemianowych, żolowo-krzemianowych zostanie ustalona w trybie komisji konserwatorskiej. Przyjmuje się zastosowanie kolorystyki zbieżnej z kolorystyką elewacji kościoła. Konserwacji poddana zostanie stolarka i ślusarka otworowa z zastosowaniem farb podkładowych i nawierzchniowych zabezpieczających strukturę materiału z zachowaniem istniejącej kolorystyki. Wykonane zostaną nowe obróbki blacharskie z blach miedzianych z zachowaniem sztuki budowlanej w zakresie osadzenia i uszczelnienia blacharek elewacyjnych na tż wydrę.

W zakresie uzupełnienia izolacji poziomej ścian przyziemia elewacji frontowej zalecane jest wykonanie izolacji wgłębnej żywicznej wg technologii firm Daiterman czy Szomburg. Izolacja winna być wykonana metodą wgłębą ciśnieniową w dwóch płaszczyznach oraz na różne głębokości w celu odcięcia wilgoci kapilarnie podciąganej z części muru posadowionej poniżej posadzki.

Wskazany dobór firmy wykonawczej z listy rekomendowanej przez producentów.

D Program prac konserwatorskich.

- Odkucie zawilgoconych, zasolonych i uszkodzonych korozją biologiczną tynków wapienno-piaskowych elewacji wieży nad poziomem gzymsu dachowego kościoła.
- Oczyszczenie powierzchni ścian ceramicznych metodą strumieniowo- ścierną lub ręcznie.
- Pogłębienie spoin elewacji ceramicznych na głębokość min. 2,0 cm
- Powleczenie odsłoniętych powierzchni ceglanych gzymsów środkiem grzybobójczym (np. BFAf. Remmers lub Mycetox M)
- Wykonanie zabiegów odsalających w partiach odsłonionych nie zespolonych z ścianami co pozwoliło na penetrację wód opadowych p przestrzeni między tynkowej. (np. preparatem Steinfestiger OH lub KSE OH f, Remmers)
- Uzupełnienie większych ubytków – cegieł zaprawą mineralną grubo lub drobnoziarnistą, ewentualnie modyfikowaną metakaolinitem lub gotowa mineralną zaprawą Restauriermortel F. Remmers lub Steinesatz- masse NSR f. Sto Ispo.
- Uzupełnienie ubytków gzymsowych zaprawą wapienno-cementową FM SAN f. Remmers metoda ciągnięcia.
- Wykonanie w wyższych partiach wieży tynków wapiennych z drobno mieloną cegłą i wapnem hydraulicznym np. szamotem.
- Malowanie po upływie min. 10 dni farbami o właściwościach hydrofobowych,

wysokiej paro-przepuszczalności i wysokiej odporności na działanie czynników atmosferycznych zolowo – krzemianową 9np. Soldalit – Arte f. Kein lub Restauro – lassur f, Kein lub krzemianową (Granital f. Kein lub wapienną Romanit f. Kein.

- Blacharki i okucia parapetów wykonać z lach miedzianych gr. 0,7 mm z wpuszczeniem ich pod tynk czy stolarkę lub ślusarkę otworową.
- Odtworzenie istniejącej instalacji – piony odgromowe za pośrednictwem linki naprężeniowej (bez haków pośrednich mocowanych do elewacji.

Uwaga końcowo.

Parafia winna uzyskać na ww prace remontowe decyzje administracyjna Wojewódzkiego Urzędu Konserwatorskiego oraz Starostwa Powiatowego z uwagi na zabytkowy charakter obiektu.

Prace remontowe winny odbywać się zgodnie z obowiązującym Prawem Budowlanym pod nadzorem osób posiadających właściwe uprawnienia Budowlane. Dobór właściwego Wykonawcy powinien być sprawdzieniem Wiarygodności, fachowości i właściwego doboru kadr i usprzętowania i rekomendacjami już wykonywanych prac na obiektach zabytkowych.

WOSOZ-I-BW-500-6/02

Opole dn.05.06.2002r.

Inż. **Marian Rupnik**
Ul. Krzywoustego 14f/8
47-270 Gościęcín Karchów 2A

Dotyczy: wydania zaświadczenia kwalifikacyjnego, uprawniającego do nadzorowania robót budowlanych przy zabytkach nieruchomych

Odpowiadając na Pana pismo z dn. 25.04.2002r. Opolski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Opolu informuje, że zgodnie z § 10, ust.1 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dn. 18.10.2002r. w sprawie zasad i trybu udzielania zezwoleń na prowadzenie prac konserwatorskich, archeologicznych i wykopaliskowych oraz warunków ich prowadzenia i kwalifikacji osób uprawnionych do wykonywania tych prac (Dz.U. Nr 93, poz 1033) - obecnie nie wydaje się zaświadczeń kwalifikacyjnych do nadzorowania robót budowlanych przy zabytkach nieruchomych.

W/w przepis stanowi, iż - cytuję: „przy kierowaniu robotami budowlanymi i wykonywaniu nadzoru inwestorskiego mogą być zatrudnione osoby, które posiadają odpowiednie uprawnienia budowlane, określone przepisami Prawa budowlanego i wykaza się co najmniej dwuletnią praktyką na budowie przy zabytkach nieruchomych”.

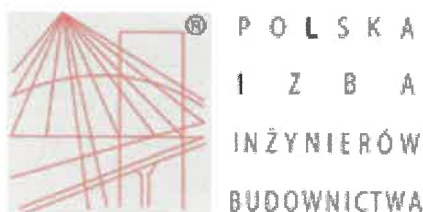
W związku z powyższym na podstawie przedłożonego wykazu zrealizowanych robót konserwatorsko-budowlanych oraz przeprowadzonych nadzorów prac budowlanych przy zabytkach nieruchomych w latach 1984-2002 potwierdzam, że 3 obiekty wymienione w powyższym wykazie są zabytkami wpisanymi do rejestru zabytków województwa opolskiego, to jest:

1. Kędzierzyn-Koźle, Rynek2 , nr rej. 1997/73
2. Kędzierzyn-Koźle, Matejki10, nr rej. 2351/95
3. Moszna - pałac, nr rej. 681/63

Pozostałe obiekty : budynki przy ul. Anny 2-4, Rynek 6a, Chrobrego 10 oraz Skarbowej 2 w Kędzierzynie -Koźlu znajdują się w ewidencji zabytków województwa opolskiego.

a/a

Z upoważnienia
Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków
w Opolu
mgr inż. arch. **Bożena Wojakowska**

Zaświadczenie

o numerze weryfikacyjnym:

OPL-35L-1GK-F2E *

Pan MARIAN RUPNIK o numerze ewidencyjnym OPL/BO/1764/02
adres zamieszkania ul. KRZYWOUSTEGO nr 14 F m. 8, 47-232 KĘDZIERZYN - KOŹLE
jest członkiem Opolskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa i posiada wymagane
ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej.
Niniejsze zaświadczenie jest ważne od 2025-01-01 do 2025-12-31.

Zaświadczenie zostało wygenerowane elektronicznie i opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym
weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu w dniu 2024-12-06 roku przez:

Dariusz Bajno , Przewodniczący Rady Opolskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa.

Zgodnie z art. 78¹ K.c.

§ 1. Do zachowania elektronicznej formy czynności prawnej wystarcza złożenie oświadczenia woli w postaci elektronicznej i opatrzenie go
kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

§ 2. Oświadczenie woli złożone w formie elektronicznej jest równoważne z oświadczeniem woli złożonym w formie pisemnej.

* Weryfikację poprawności danych w niniejszym zaświadczeniu można sprawdzić za pomocą numeru weryfikacyjnego zaświadczenia na
stronie Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa www.piib.org.pl lub kontaktując się z biurem właściwej Okręgowej Izby Inżynierów
Budownictwa.

Opole, dnia 16 listopada 1982 r.

WOJEWODA OPOLSKI

Nr ewid. 163/82/Op

**STWIERDZENIE PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO
DO PEŁNIENIA SAMODZIELNYCH FUNKCJI TECHNICZNYCH W BUDOWNICTWIE**

Na podstawie § 5 ust.2, § 6 ust.3, § 7 -----
i § 13 ust. 1 pkt. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki Terenowej i Ochrony
Środowiska z dnia 20 lutego 1975 r. w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w bu-
downictwie (Dz. U. Nr 8, poz. 46) stwierdza się, że:

Obywatel MARIAN R U P N I K
technik budowlany o specjalności budownictwo ogólne

urodzony dnia 20 września 1956 r. w Koźlu
posiada przygotowanie zawodowe upoważniające do wykonywania samodzielnej funkcji
kierownika budowy i robót

w specjalności architektonicznej i konstrukcyjno-budowlanej

Obywatel Marian R u p n i k jest upoważniony do:

- 1/ kierowania, nadzorowania i kontrolowania budowy i robót, kierowania i kontrolowania wytwarzania konstrukcyjnych elementów budowlanych oraz oceniania i badania stanu technicznego w zakresie wszelkich budynków i innych budowli o powszechnie znanych rozwiązaniach konstrukcyjnych z wyłączeniem linii, węzłów i stacji kolejowych, dróg oraz lotniskowych dróg startowych i manipulacyjnych, mostów, budowli hydrotechnicznych i wodnomelioracyjnych,
- 2/ sporządzania w budownictwie osób fizycznych projektów w zakresie rozwiązań architektonicznych:
 - a/ budynków inwentarskich i gospodarczych, adaptacji projektów typowych i powtarzalnych innych budynków oraz sporządzania planów zagospodarowania działki związanych z realizacją tych budynków,
 - b/ budowli nie będących budynkami.-----

STRONA
PÓŁNOCNA
PÓŁDNIOWA

Galaxy S24 Ultra

Galaxy S24 Ultra

Galaxy S24 Ultra

Galaxy S24 Ultra

Galaxy S24 Ultra

Galaxy S24 Ultra

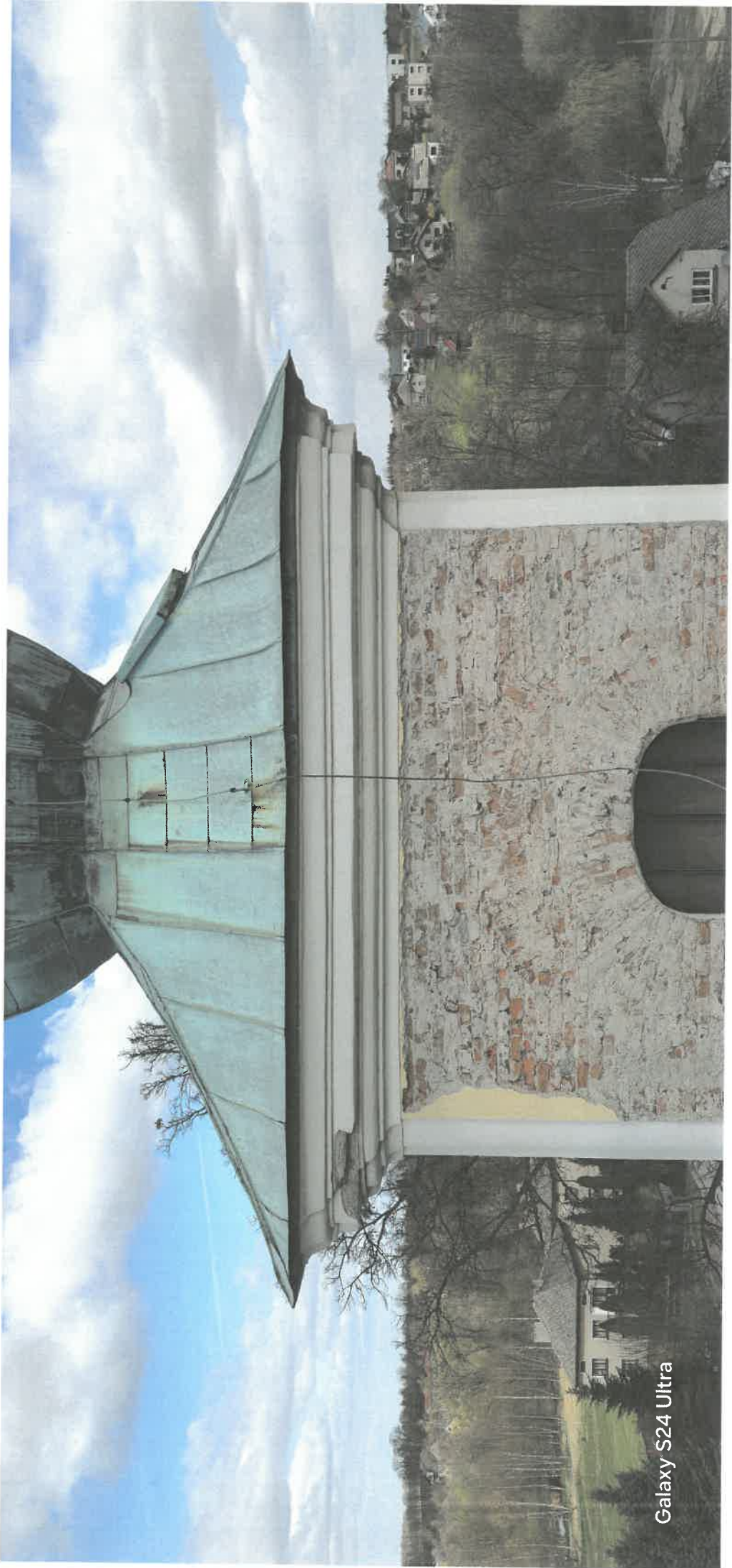

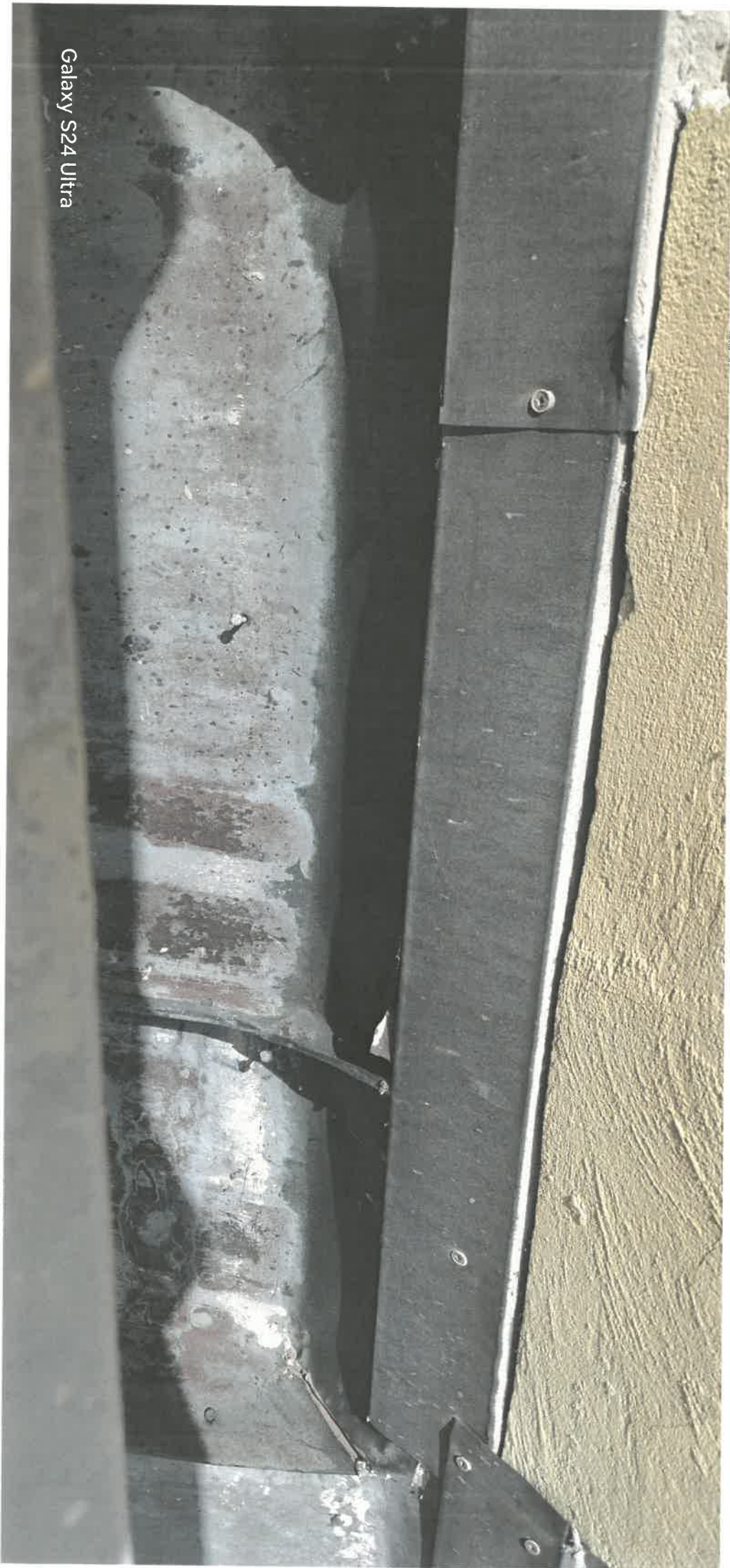

Galaxy S24 Ultra

Galaxy S24 Ultra

Galaxy S24 Ultra

Galaxy S24 Ultra

Galaxy S24 Ultra

Galaxy S24 Ultra

